

Inhoud

- Van de redactie: Coöperatieve vennootschappen dragen bij tot een groener, fitter en slimmer België
- NRC-event: Beknopt verslag van de studiedag 'Best Practices in Coöperatieve Vennootschappen'
- Portret: Mechelse Veilingen
- Spot on: De restorno aan de vennoten
- FAQ: Tegen welke waarde worden de vennotenaandelen in een erkende coöperatieve vennootschap terugbetaald?

Van de redactie

"Coöperatieve vennootschappen dragen bij tot een groener, fitter en slimmer België."

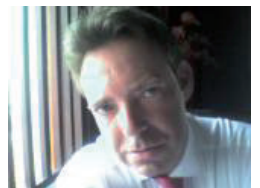
Dat waren op 20 oktober de slotwoorden van Vincent Van Quickenborne, minister voor Ondernemen en Vereenvoudigen, op het NRC-seminarie 'Best Practices in Coöperatieve Vennootschappen'. De toespraak van de minister gaf blijk van zijn belangstelling voor de coöperaties, die dag in dag uit via economische activiteiten oplossingen uitwerken voor maatschappelijke en ecologische behoeften van hun leden en de gemeenschap. De minister benadrukte de positieve rol die de coöperaties in de samenleving spelen. Na zijn aanmoedigende woorden engageerde de minister zich om de sterk vereenvoudigde regelgeving, die de NRC uitwerkte, zo snel mogelijk in een wet om te zetten.

Deze maatregel, die de NRC en zijn erkende coöperaties moet in staat stellen het coöperatieve ideaal vlotter te verspreiden, is een opstap en geen eindpunt: hij biedt deze originele rechtsvorm, die kenmerkend is voor het coöperatieve ideaal, de kans om zowel in België als in Europa, gewaardeerd te worden als economisch alternatief en als oplossing voor de huidige economische en financiële crisis.

Dichter bij huis kan de coöperatieve zichtbaarheid vergroot worden door een betere statistische opvolging van de sector. Zowel voor de sector als voor het beleid is monitoring een voorwaarde om coöperatief ondernemen in België verder te laten ontwikkelen.

Met coöperatieve groeten,

Jean-François Hoffelt,
Voorzitter NRC

NRC-event: Studiedag 'Best Practices in Coöperatieve vennootschappen'

Meer dan 100 mensen woonden op 20 oktober de studiedag bij over de goede coöperatieve praktijken. Een kwantitatief en vooral kwalitatief succes. Hier leest u het beknopte verslag.

Het DG Onderneming steunt de coöperaties

Sylvia Vlaeminck van het DG Onderneming leidde de dag in door de besluiten te onthullen van de evaluatie die haar dienst had gemaakt op aanbeveling van de Commissie van 2004 over de bevordering van de coöperatieve vennootschap in Europa. Deze aanbeveling, die de eigenheid van de coöperatieve vennootschappen erkent, stelde drie doelstellingen voorop: de zichtbaarheid van de sector vergroten, de wetgeving betreffende de coöperaties verbeteren en erop toezien dat de specifieke kenmerken van de coöperaties op Europees vlak aan bod komen. Sylvie Vlaeminck toonde zich over het algemeen tevreden over de ondernomen acties (talrijke promotieacties, cofinanciering van studies om de statistieken van coöperaties en onderlinge maatschappijen te verbeteren, effectieve invoering van het reglement van Europese coöperatieve vennootschap (ECV) in de nationale wetgevingen, gelijke behandeling van de coöperaties voor het krijgen van Europese steun). In de toekomst zal de Commissie volgens dezelfde doelstellingen verder werken. Ze zal onder meer een pilootproject voor het verzamelen van gegevens op de satellietrekeningen financieren, en een studie over de impact van de CVE op de nationale wetgevingen, aldus Sylvie Vlaeminck.

Levendige en geïllustreerde demonstraties

Zeven coöperatieve vennootschappen, afkomstig uit verschillende regio's, sectoren en netten stelden een goede praktijk voor.

Cera sprak over hoe ze haar half miljoen vennoten betreft bij de financiering en de verwezenlijking van maatschappelijke projecten. Het **Landbouwkrediet** legde uit hoe het overstapte van een klassieke communicatie over de producten naar een externe communicatie die zich veeleer toespitst op de coöperatieve identiteit dank zij de Fidelio club. **Milcobel**, een coöperatieve melkerij, beklemtoonde in haar uiteenzetting de bijzondere aandacht die ze geven aan nieuwe vennoten en aan de opleiding die ze krijgen om hun plaats in de vennootschap in te nemen. Voor **Proxemia**, actief in de huishoudelijke hulp aan huis, sprak een van de werknemers over een project dat permanente opleiding en participatie combineert: het bedrijfsblad dat de huishoudhulpers zelf samenstellen en schrijven.

Hefboom, alternatief financieringsorganisme en welbekend bij mensen die ethisch willen beleggen, lichtte haar praktijken qua transparantie bij de communicatie met haar aandeelhouders toe. **Exaris**, sociaal uitzendbureau, vertelde over de actieve rol die ze spelen in de aanpak van een maatschappelijk probleem (werkloosheid): ze coachen uitzendkrachten zodat ze een betrekking voor onbepaalde duur kunnen vinden. **Ecopower**, ten slotte, actief in de sector van de hernieuwbare energie, gaf enkele voorbeelden van de talrijke vormen van samenwerking met andere coöperaties en toonde aan hoe samenwerking andere economische projecten kan helpen van de grond te komen.

Een minister om de dag in schoonheid te eindigen

Vincent Van Quickenborne, minister van Onderneming en Vereenvoudiging, rondde de studiedag af. In zijn uiteenzetting loofde hij de sterke weerstand van de coöperatieve vennootschappen tegen de financiële crisis en benadrukte hij de positieve rol van de coöperatieve vennootschappen in de maatschappij en de economie.

Hij vatte de grote lijnen van zijn beleid samen, dat de economie dynamischer, groener en slimmer wil maken: dynamischer door een betere dienstverlening te bieden en tegelijk de openbare uitgaven te beperken, groener door in te werken op milieufiscaliteit en slimmer door de toegang tot de informatica te vergemakkelijken en telewerk een grotere rol toe te kennen.

Info : c.vandemaele@febecoop.be

Portret

Mechelse Veilingen

Bijna 60 jaar geleden ontstond het Mechelse veilingwezen en zijn coöperatieve werking in Sint-Katelijne-Waver. In 2009 is het levendiger en nuttiger dan ooit!

Voor 1950 waren de tuinders voor de afzet van hun groenten aangewezen op de Mechelse vrije markt, zonder uniforme werking rond prijsvorming, kwaliteit, verpakking, uitbetaling.

De oprichting van een coöperatie was dé oplossing voor de uiterst zwakke positie van honderden individuele tuinders in het Mechelse. Zo ontstonden de Mechelse Veilingen.

Onwrikbare coöperatieve principes

Anno 2009 telt de cvba Mechelse Veilingen 210 werknemers en groepeert ze ruim 2000 vennoten, uitsluitend professionele tuinders, waarvan een honderdtal afkomstig zijn uit Nederland.

De vennoot onderschrijft bij toetreding twee aandelen van 25 euro; meerderheidsparticipaties zijn uit den boze. Jaarlijks krijgt de aandeelhouder op zijn kapitaal 6 % dividend, dat telkens wordt gekapitaliseerd. Het gelijkheidsprincipe wordt hoog in het vaandel gedragen met één stem per hoofd, ongeacht de grootte of de leveringen van de vennoot. Er wordt voldoende engagement van de tuinder gevraagd via het uniek lidmaatschap en de leverplicht. Bovendien is het met de strikte uittredingsmodaliteiten niet zo eenvoudig om als vennoot ontslag te nemen.

Dagelijks maakt de vennoot gebruik van de uitgebreide dienstverlening van de coöperatie: voorziening van inpakmateriaal, organisatie van aanvoer, kwaliteitscontrole, conditionering, centrale sortering van paprika, kleinverpakking, verkoop, aflevering, facturatie. In hoofdzaak betaalt de tuinder voor deze service een commissieloon op de waarde van de aangevoerde producten.

De extra geëngageerde actieve aandeelhouder die het beleid op lange termijn mee wil uitstippelen, kan zich kandidaat stellen als bestuurder.

Vorig jaar realiseerden de Mechelse Veilingen een omzetcijfer van 252 miljoen euro. De belangrijkste producten zijn tomaat, paprika, kropsla, komkommer, alternatieve slasoorten (bv. ijsbergsla, lollo rossa, lollo bionda), prei, bloemkool, veldsla, aubergine en witloof. 70 % van de producten, aangevoerd via Mechelse Veilingen, gaan naar het buitenland.

De tomaat was de eerste groente die onder het Flandria-kwaliteitslabel werd verkocht. Flandria staat voor topkwaliteit, milieuvriendelijk geteeld en afkomstig van familiebedrijven. Ondertussen zijn er meer dan 50 soorten Flandria-groenten en is Flandria uitgegroeid tot het grootste groentemerk in Europa!

Voor extra info : www.mechelseveilingen.be

Spot on

De restorno aan de vennoten

De coöperatieve vennootschappen moeten hun vennoten een restorno uitkeren. Zo luidt de wet. Een korte verklaring van wat restorno is en hoe de wet bepaalt dat ze moet toegekend worden.

Het koninklijk besluit van 8 januari 1962 tot vaststelling van de voorwaarden tot erkenning van de nationale groeperingen van coöperatieve vennootschappen en van de coöperatieve vennootschappen legt de verplichting op dat de statuten moeten voorzien in een restorno aan de vennoten. Artikel 1, §2, 5° bepaalt: "het exploitatie-overschot bekomen na aftrek van de algemene onkosten, lasten, afschrijvingen, reserves en, desgevallend, de interest op de aandelen in het maatschappelijk kapitaal, kan slechts aan de vennoten toegekend worden naar verhouding van hun verrichtingen met de vennootschap".

In deze bepalingen ligt de grondslag zelf van de activiteit van de erkende coöperaties, die zich van de andere handelsvennootschappen onderscheiden door het feit dat hun vennoten ook van de diensten van de vennootschap genieten en geen gewone geldschietters zijn. De vennoten van de erkende coöperaties hebben dus een dubbele hoedanigheid ten aanzien van de vennootschap: ze zijn tegelijk aandeelhouder en... iets anders. De precieze aard van deze tweede hoedanigheid hangt natuurlijk sterk af van de aard van de activiteit van de coöperatie. In veel gevallen zal de aandeelhouder tevens klant van de coöperatie zijn. Maar hij kan er ook leverancier van zijn en zich ertoe verbinden haar heel zijn productie te verkopen.

Dat de coöperatieve vennootschappen beperkt worden bij hun dividenduitkering komt omdat ze hun vennoten op een andere manier kunnen vergoeden, via de coöperatieve restorno. Deze 'korting' wordt uiteraard niet berekend op basis van het door de vennoten geïnvesteerde kapitaal, maar is evenredig met de verrichtingen die zij met hun vennootschap hebben gedaan. Een klant-vennoot die vijfmaal meer bij de coöperatie gekocht heeft dan een andere, zal een vijfmaal grotere restorno ontvangen, ook al is zijn participatie in het kapitaal minder groot. Hetzelfde soort 'coöperatieve teruggave' kan aan de leveranciers-vennoten van de coöperatieve distributievennootschappen worden toegekend. In dat geval is de rol van de vennootschap enigszins anders: het komt er voor de coöperatie op aan de leveranciers van een afzetmarkt voor hun producten te verzekeren.

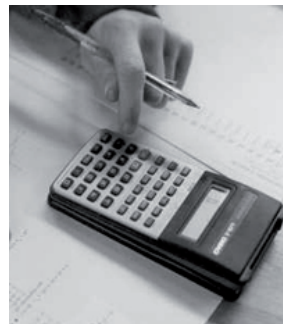
Voor zover de coöperatie erin slaagt een steviger winst voor haar vennoten te bekomen, is het logisch dat ze hen een deel van deze winst teruggeeft, die wordt berekend op basis van de aan de vennootschap geleverde hoeveelheden.

Extra info : Fabrice.Wiels@economie.fgov.be

FAQ

Tegen welke waarde moeten coöperatieve aandelen in een erkende coöperatieve vennootschap worden terugbetaald?

Artikel 374 van het wetboek van vennootschappen bepaalt: "De vennoot die is uitgetreden, uitgesloten of zijn aandelen gedeeltelijk heeft teruggenomen, heeft recht op uitkering van de waarde van zijn aandelen, zoals die zal blijken uit de balans van het boekjaar waarin deze gebeurtenis heeft plaats gehad." De terugbetaling kan dus pas gebeuren na afloop van het boekjaar waarin het ontslag heeft plaats gehad en, meer bepaald, na de goedkeuring van de jaarrekeningen van dat boekjaar.

Let wel: een ontslag kan slechts geacteerd worden (of een vennoot kan slechts uit de vennootschap treden) in de eerste helft van het boekjaar en de terugbetaling wordt berekend op basis van de

balans van het jaar van ontslag. De referentiewaarde¹ per coöperatief aandeel is dus in principe de 'boekhoudkundige waarde', namelijk het totale eigen vermogen (het kapitaal vermeerderd met de reserves en de overgedragen resultaten) gedeeld door het aantal aandelen (onder voorbehoud van een bijzondere berekeningswijze, vastgelegd door de statuten volgens de eventuele uiteenlopende categorieën van aandelen). In principe zijn de bedragen, die niet in de boekhouding zijn opgenomen (bijvoorbeeld: latente meerwaarden op vastleggingen, reële waarde van het handelsfonds of van de goodwill), niet in deze evaluatie inbegrepen, tenzij de statuten het anders bepalen. Deze problematiek kan zeer complex zijn. Laat ons zeggen dat de eenvoudigste manier (in overeenstemming met de oorspronkelijke geest van de wet) erin bestaat het totale eigen vermogen als berekeningsbasis te nemen.

Voor de coöperaties met sociaal oogmerk (VSO) is het antwoord simpel: terugbetaling is toegestaan tegen de balanswaarde, met een wettelijk maximum dat gelijk is aan de intekenwaarde (nominale waarde plus eventuele uitgiftepremie). Want hoewel de wet op de VSO de terugbetaling tegen een boekhoudkundige waarde, hoger dan de intekenwaarde, niet uitdrukkelijk verbiedt, gaat de geest van de wet wel degelijk die richting uit, zoals blijkt uit artikel 661¹ & 5°. Dat laat slechts een beperkt vermogensvoordeel toe onder de vorm van een uitkering van een jaardividend, beperkt tot het percentage van de NRC; dezelfde geest is terug te vinden in artikel 663, dat de uitkering van de reserves verbiedt indien het statuut van VSO wordt opgegeven.

Voor erkende coöperaties die geen VSO zijn, ligt het antwoord op deze vraag besloten in de statuten.

- Ofwel bepalen die dat de vennoten geen recht hebben op de reserves en de overgedragen resultaten, en in dat geval is hetzelfde stelsel als dat van de VSO van toepassing: terugbetaling van de maatschappelijke aandelen tegen de intekenwaarde;
- Ofwel zeggen de statuten dat de vennoten recht hebben op de reserves en de overgedragen resultaten, of zeggen ze niets hierover, en in dat geval zal de waarde zoals die blijkt uit de balans aan de terugtrekkende vennoot worden uitgekeerd.

Boeking bij de terugbetaling van het aandeel.

De boekhoudkundige bewerking van deze terugbetalingsverrichting op basis van de totale balanswaarde is complex: laten we het voorbeeld nemen van de terugbetaling van een vennotenaandeel met een nominale waarde van 1.000 euro waarvan de balanswaarde is vastgesteld op 1.500 euro.

¹ Met dien verstande dat de terugbetaling in voorkomend geval beperkt is tot het daadwerkelijk volstorte bedrag.

	REKENING	DEBET	CREDIT	COMMENTAAR
terug te betalen kapitaal	489.000		1.000 €	beslissing tot terugbetaling kapit.
kapitaal	100.000	1.000 €		terugbetaling kapitaal
kapitaalvergoeding	694.000	500 €		terugbet. balanswaarde
roerende voorheffing 10%	453.000		50 €	terugbet. balanswaarde
terug te betalen aandeel/resultaat	471.000		450 €	terugbet. balanswaarde
terug te betalen kapitaal	489.000	1.000 €		betaling aan de vennoot
terug te betalen aandeel/resultaat	471.000	450€		betaling aan de vennoot
bank	550.000		1.450€	betaling aan de vennoot
roerende voorheffing	453.000	50 €		betaling aan de fiscus
bank	550.000		50 €	betaling aan de fiscus
Boeking te doen op het einde van het jaar (het jaar van de terugbetaling)				
(bedragen te verdelen volgens het te realiseren deel van de voorheffing)				
reserves	140.000	400 €		afhouding van de reserves
afhouding van de reserves	792.000		400 €	afhouding van de reserves
overgedragen resultaat	140.000	100 €		afhouding/resultaat overdracht
overgedragen winst	790.000		100 €	afhouding/resultaat overdracht

Het toe te passen percentage inzake roerende voorheffing moet worden nagegaan volgens de regels opgelegd door het wetboek van belastingen aan de betrokken maatschappelijke aandelen.

Als op het maatschappelijk aandeel werd ingetekend met een uitgiftepremie van 200 euro, wordt de eerste boeking als volgt:

	REKENING	DEBET	CREDIT	COMMENTAAR
terug te betalen kapitaal	489.000		1.200 €	terugbetaling kapitaal
kapitaal	100.000	1.000 €		terugbetaling kapitaal
uitgiftepremies	110.000	200 €		terugbetaling uitgiftepremie

En enkel het te veel terugbetaalde (in het voorbeeld een bedrag van 1.500 euro - 1.200 euro = 300 euro) zal dan voorwerp van een afhouding van roerende voorheffing zijn.

Het verdient aanbeveling om tegelijk met het boek van de vennoten een spreadsheet bij te houden waarop voor elke vennoot staat genoteerd:

- de datum van intekening/betaling van elk aandeel
- het bedrag waarvoor wordt ingetekend
- de eventueel uitgekeerde uitgiftepremie.

Dat zal de berekening van de precies uit te voeren terugbetaling vergemakkelijken.

Info: Michel de Wasseige: michel@dies.be

Met de medewerking van Fernand Maillard, bedrijfsrevisor, en Michel Wolff, jurist.

Oproep aan onze lezers

Maak van deze nieuwsbrief een uitstalraam van de coöperatieve beweging. Breng ons op de hoogte van uw activiteiten, evenementen, publicaties en bedenkingen, of doe ons een suggestie voor een artikel!

Fabrice.Wiels@economie.fgov.be

Colofon

Uitgever: Nationale Raad voor de Coöperatie
North Gate III
Albert II laan 16
1000 Brussel
www.nrc-cnc.be

Redactie: Peter Bosmans, Michel de Wasseige, Jean-François Hoffelt, Lieve Jacobs,
Carol Van de Maele, Fabrice Wiels

Vertaling: Herman Haesendonck

Eindredactie: Greet Leynen

Opmaak: Raf Berckmans

Coördinatie: Carol Van de Maele

Secretariaat: Claudio Valentino

Contact: Fabrice.Wiels@economie.fgov.be

De Nationale Raad voor de Coöperatie

Meer dan een rechtsvorm, is de coöperatieve vennootschap het instrument voor een economie met een menselijk gelaat. Om deze idee te verdedigen werd in 1955 de Nationale Raad voor de Coöperatie opgericht. Doel: de coöperatieve idee verspreiden en het coöperatief ideaal in stand houden. De NRC verenigt meer dan 500 federaties en ondernemingen die begaan zijn met de fundamentele waarden van de coöperatieve beweging.